

на выступленні дакладчыкаў і тых, хто іх дапаўняў, ставяць адзнакі за адказы.

Семинары павінны праводзіцца пасля таго, як былі прачытаны адпаведныя лекцыі, на якіх студэнты пазнаёміліся з рознымі гістарычнымі канцэпцыямі разглядаемай тэмы. Такая метадыка патрабуе больш дасканалай арганізацыйнай і метадычнай падрыхтоўкі выкладчыка да заняткаў. Патрэбна дэталёва распрацаваць план, у якім на кожнае асноўнае пытанне павінна быць 5-6 удакладняючых; падрыхтаваць спісы асноўнай і дадатковай літаратуры; распрацаваць тэматыку рэфератаў і дакладаў і нават месць невялічкі сцэнарый правядзення семінара.

Ролю выкладчыка ў такім выпадку можна параўнаць з дзейнасцю рэжысёра. Абавязкова ўступнае слова выкладчыка, у якім ён акрэслівае асноўныя задачы тэмы семінара, размяркоўвае ўсе пытанні па падгрупам, вядзе дыялогі з кіраўнікамі груп, якія самастойны ў выбары і размеркаванні пытанняў паміж студэнтамі сваёй падгрупы. У заключэнне выкладчык паводзіць вынікі і выстаўляе адзнакі за рэцэнзіі.

Звычайна на семінар выносіцца чатыры пытанні. У час правядзення семінарскіх заняткаў кожная падгрупа будзе выконваць усе чатыры функцыі. Гэты метад дазваляе за адзін семінар пракантраляваць веды найбольшай колькасці студэнтаў, таму што ў кожнай падгрупе звычайна ўдзельнічаюць у выступленнях па 3-5 студэнтаў. Выкарыстоўваючы гэты метад, мы масм магчымасць разгледзець розныя канцэпцыі, пункты гледжання па той ці іншай тэме, студэнты маюць магчымасць самі паставіць пытанні і адшукаць адказы на іх. І не варта баяцца, калі многія складаныя пытанні не атрымаюць вырашэння на адным семінары, да іх неабходна будзе вяртацца пры вывучэнні наступных тэм.

Выхаваўчая роля гэтага метаду заключаецца ў тым, што ён садзейнічае набыццю студэнтамі неабходных навыкаў для фарміравання ўласнага бачання гістарычных падзей і культуры дыскусіі, дае шырокія магчымасці для творчай думкі і пошуку доказаў, самастойнасці мыслення, выпрацоўкі ўмення карэктна весці палеміку з апанентамі.

Каганаў А.Б.,
канд.пед.наук,
дацэнт

ВОПЫТ ВЫКАРЫСТАННЯ ІНТЭЛЕКТУАЛЬНЫХ ГУЛЬНЯЎ У СІСТЭМЕ ПРАФЕСІЙНАЙ ПАДРЫХТОЎКІ БІБЛІЯТЭКАРАЎ

Дынаміка сучаснага грамадска-эканамічнага жыцця актуалізуе праблему дасканаласці форм і метадаў работы бібліятэкараў з чытачамі.

Напружанасць інтэлектуальнага жыцця, накіраванага на "выжыванне", якая спалучаецца з падзеннем цікавасці да чытання, дыктуе неабходнасць выкарыстання актыўных метадаў у працы з чытачамі і ў падрыхтоўцы бібліятэкараў-практыкаў. Адным з такіх метадаў з'яўляюцца інтэлектуальныя гульні.

У 1991/1992 навучальным годзе намі пры ўдзеле лідэра міжнароднага клуба "Што? Дзе? Калі?" Б.Бурды ў г.Мінску былі праведзены практычныя семінары па інтэлектуальных гульнях. У іх прымалі ўдзел бібліятэкары Барысава, Стоўбцаў, Дзяржынска, Маладзечна, а таксама студэнты Мінскага інстытута культуры.

Напачатку Б.Бурда паведаміў аб распрацоўках і інтэлектуальных гульнях, якімі ён непасрэдна займаецца. Потым былі праведзены ўзорныя гульні, удзельнікамі якіх сталі ўсе прысутныя.

Было праведзена каля 10 гульняў, некаторыя з якіх былі ўжо знаёмы: "Што? Дзе? Калі?", "Брэйн-рынг", "Валей-бол" і іншыя, а таксама і некалькі новых: "Аўкцыён", "Інтэлектуальнае лато", "Ці ўсё, ці нічога" і іншыя. Удзельнічалі ўсе, і кожны імкнуўся праявіць сябе і праверыць свае веды.

Праведзенае пасля гульні апытанне ўдзельнікаў засведчыла тое, што бібліятэкары маюць намер выкарыстаць набытыя веды ў сваёй практычнай дзейнасці. Больш таго, трос удзельнікаў праводзілі такія гульні пасля семінараў у сваіх бібліятэках у тым жа дні.

На аснове метадыкі, якую распрацаваў Б.Бурда, супрацоўнікамі нашага ўніверсітэта была створана інтэлектуальная гульня па беларускай тэматыцы ў разліку на студэнцкую аўдыторыю. Аўтары дамагаліся, каб гульня мела змястоўны, пазнавальны характар і разам з тым была б займальнай і цікавай.

На Беларусі пакуль інтэлектуальным гульнем не надавалася, ды і па шэрагу прычын не надта наласіцца і ў сучасны момант сур'ёзнай увагі. Выкарыстаць жа гэтыя гульні магчыма цалкам, бо іх займальнасць, цікавасць, азарт, магчымасць праявіць сябе з найлепшага боку прыцягваць увагу большасці людзей. Бібліятэка, у якой няўмольна зніжаецца колькасць чытачоў, магла б пры дапамозе інтэлектуальных гульняў з поспехам уздзейнічаць на гэты негатыўны працэс. Патрэбна толькі адпаведная падрыхтоўка самога бібліятэкара. Таксама можна выкарыстаць з няменшым эфектам інтэлектуальныя гульні ў сацыяльнай педагогіцы, бо яны могуць быць адным з важнейшых каналаў усталявання прамой сувязі з адпаведнымі сацыяльнымі групамі.

Рагачова Л.М.,
канд.гістар.наук,
ст.выкладчык

ВЫКАРЫСТАННЕ ТРАДЫЦЫЙ НАРОДНАЙ ПЕДАГОГІКІ Ў ФАРМІРАВАННІ ПРАФЕСІЙНАЙ КУЛЬТУРЫ РАБОТНІКАЎ ПА АРГАНІЗАЦЫІ ВОЛЬНАГА ЧАСУ

Дынаміка сучасных сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў заканамерна выклікае новыя патрабаванні да сістэмы адукацыі і падрыхтоўкі культуролагаў у тым ліку.

Сітуацыя, якая склалася сёння ў сферы культуры, характарызуецца зрушэннем прыярытэтаў і каштоўнасцей у бок камерцыі. Гэта прыводзіць, з аднаго боку, да скарачэння культурных кантактаў значнай часткі насельніцтва (нажылыя людзі, паліткі, катэгорыі з фіксаванымі даходамі), а з другога - да зніжэння якаснага ўзроўню культурных мерапрыемстваў. Па сутнасці ў новых умовах вызначылася тэндэнцыя да згортвання гуманістычнай, развіваючай, выхаваўчай функцый устаноў культуры, якія арганізуюць вольны час.

У гэтых умовах значна ўзрастае роля работнікаў культуры, павышаюцца патрабаванні да іх агульнай і прафесійнай культуры. Маладыя спецыялісты павінны быць гатовы да гібкага рэгулявання культурных працэсаў на месцах да

захавання прыярытэтных і традыцыйных функцый культуры: раскрыцця сутнасных сіл чалавека, яго маральна-эстэтычнага выхавання, ажыццяўлення гуманістычнай накіраванасці шматскаладанай і разнастайнай дзейнасці устаноў культуры.

Зразумела, што на падрыхтоўку такіх спецыялістаў накіраваны ўвесь працэс навучання ў ВНУ. Адным з яго напрамкаў з'яўляецца рэалізацыя ў ходзе навучання працэсу духоўнага абнаўлення грамадства. Яго аснову складае адраджэнне нацыянальных традыцый, звычаяў, свят, якія нясуць у сабе не толькі унікальны нацыянальны змест, але і глыбокую гуманістычную накіраванасць. Не выклікае сумненняў, што веданне і разуменне будучымі культуролагамі нацыянальнай духоўнай спадчыны, яе багацейшага педагагічнага зместу дазволіць стварыць неабходную базу для пераадолення негатыўных тэндэнцый, выявіўшыся ва ўмовах рынкавых адносін у сферы вольнага часу.

Вялікія магчымасці ў падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў закладзены ў асэнсаванні народнай педагагічнай культуры на падставе міжпрадметных сувязей у працэсе навучання. Перш за ўсё гэта тычыцца такіх дысцыплін, як псіхалогія, філасофія, этнаграфія. Але не менш спрыяльныя ўмовы для фарміравання высокай прафесійнай культуры студэнтаў складваюцца ў галіне ўзаемапрашчэння народнай педагогікі і дысцыплін мастацкага цыкла, якія дапамагаюць вывучаюць культурную спадчыну беларускага народа.

У працэсе разгляду з'яў культурнага жыцця на падставе ўзаемасувязі гэтых дысцыплін дасягаецца цэласнае ўспрыманне вывучаемых аб'ектаў. Асобныя, аддаленыя веды, уменні прадстаюць у адзінай сістэме, што садзейнічае выпрацоўцы навуковага светапогляду ў студэнтаў.

Акрамя таго, міжпрадметныя сувязі садзейнічаюць узмацненню дыялектычнага характару атрымліваемых ведаў, ствараюць спрыяльныя ўмовы для арганізацыі самастойнай пазнавальнай дзейнасці студэнтаў. Асабліва наглядна гэта праяўляецца пры напісанні курсавых работ па педагогіцы, дзе неабходна адлюстравць не толькі важнейшыя аспекты культуралагічнай дзейнасці, выявіць іх педагагічную сутнасць, але і разгледзець гэтую дзейнасць у яе развіцці, зрабіць педагагічны прагноз.

Да ліку важнейшых становішчых характарыстык выкарыстання міжпрадметных сувязей у